



2023. május 4. - Little Richard, a rock 'n' roll úttörője az első volt azon színes bőrű előadók között, akit már egy lapon említettek a fehér énekesekkel.

Nemrég egy dokumentumfilmet készítettek az életéről, amelyben bemutatták karrierjének legfelemelőbb és legsötétebb korszakait.

Richard Wayne Penniman, azaz Little Richard az 1950-es években volt a csúcson, és sokan őt tartják a rock 'n' roll valódi királyának, nem Elvis Presley-t. Bár ez a zenei műfaj kezdetben kizárólag a fekete közösséget célozta meg, ő volt az első afroamerikai előadó, aki a fehér énekesek között tűnt fel a lejátszási listákon a Good Golly Miss Molly, Long Tall Sally és Lucille nevezetű dalainak köszönhetően. Felállva zongorázott, a hangja ezer közül felismerhető, ahogy az öltözködési és sminkelési szokásai is egyedülállóak voltak abban az időben. A mesés karrierrel ugyanakkor önpusztító életmód is járt – drogfogyasztását egy idő után már nem tudta kordában tartani.

Az énekes ennek ellenére minden egykori riválisát túlélte: Elvis Presley-t, Gene Vincentet, Eddie Cochran-t és Chuck Berry-t. 2020-ban, 87 éves korában hunyt el csontrákban. A tiszteletére nemrég dokumentumfilmet készítettek. A Little Richard: I Am Everything című produkciót a Sundance Filmfesztiválon vetítették le először, soha nem látott felvételeken keresztül, illetve a megszólalók által bemutatva az előadó nem mindennapi, sok szempontból igen felkavaró életét.

Richard Wayne Penniman a georgiai Maconban jött világra egy lelkész harmadik gyerekeként, összesen tizenketten voltak testvérek. Apró, vékony termete miatt a családtagjai kezdték el Lil'

Richardnak szólítani. Más előadókkal egyetemben ő is a templomban ismerkedett meg először a zenével, pontosabban a gospel műfajjal. Még csak 14 éves volt, amikor Rosetta Tharpe énekesnővel énekelhetett, akit a rock 'n' roll dédanyjának tartanak. Nagy hatással volt rá Eskew Reeder Jr., azaz Esquerita, aki megtanította őt zongorázni, illetve hozzájárult ahhoz, hogy a feminin oldala a felszínre törjön. Emiatt gyerekként gyakran csúfolták, az apja rendszeresen elverte, amikor rajtakapta, hogy az anyja sminkjét vagy ruháit viseli. Végül 13 éves korában kitette őt otthonról, egy fehér családnál lelt menedékre.

Az énekes fiatalként több éven át drag művészként szelte át az országot, de dolgozott mosogatóként is. A gospelnél viszont többre vágyott, így a rock 'n' roll műfaj megérkezése az 1950-es években egyet jelentett azzal, hogy eljött az ő ideje. Miután megnyert egy helyi tehetségkutatót, 19 éves korában leszerződte őt az RCA. A dalszövegeinek némelyikében ugyan a legtöbb esetben burkoltan, de homoszexuális vágyakról énekelt, sőt a Tutti Frutti című slágerét a melegek himnuszának szánta, viszont a nyelvezetén módosítani kellett, hogy a rádióban is játszassák. Zenekarának, a The Upsettersnek a tagja volt egykor Jimi Hendrix is, akit nem akármilyen indokkal rúgott ki: Én vagyok az egyetlen, aki szép lehet – jelentette ki.

Minden este orgia

Little Richard nagy hatást gyakorolt pályatársaira, akik látva, hogy az énekes lemezeit úgy viszik, mint a cukrot, kezdtek bízni abban, hogy a rock 'n' rollnak van jövője. Az énekes tisztában volt a képességeivel, egy interjúban azt is kifejtette, nem tartotta magát beképzeltnek, csak magabiztosnak. Azt ugyanakkor elismerte, hogy az 50-es években kissé túlzásba esett a jelmezeit és a sminkjeit tekintve.

Ez nem pusztán egy meleg dolog volt. Ahhoz, hogy feketeként fehér lányoknak dolgozhassak, így kellett kinézni. Ha nem sminkelnék, és nem néznék ki nőiesen, nem dolgozhatnék a fehér klubokban – jegyezte meg egy interjúban.

Az előadónak több oldala volt: queerként hivatkozott magára, miközben mélyen vallásos nézeteket vallott. Bár a tettei és az istenhű szemlélete nem feltétlenül férhetek volna meg egymás mellett, ő úgy vélte, mindkettő a személyisége része, és akár egy orgiát követően is ugyanúgy csapta fel a Bibliát. Pont az egyházi gyökerei tehettek arról, hogy olykor némi szégyenérzet fogta el. Little Richard a szexualitásáról alig beszélt. Hol megvetette és természetellenesnek nevezte a homoszexualitást, máskor elismerte, hogy egész életében meleg volt, míg másnak azt mondta, omniszexuális, de biszexuálisnak is nevezték.

Hiszem, hogy Isten Ádámot és Évát teremtette, nem Ádámot és Istvánt – jelentette ki még a 90-es években. 1954-ben feleségül is vett egy Ernestine nevű nőt, akivel örökbe fogadtak egy fiút, Dannyt, ám évekkel később véget ért a házasság.

Az énekes az orgiák nagy kedvelője volt, amelyet minden este megkövetelt: nővel, férfival vagy épp mindkettővel. Ha pedig ezt nem kapta meg, képes volt az önbántalmazásra. Amikor a The Crickets zenekar New Yorkban járt, Little Richard meghívta őket az öltözőjébe, ahol a gitárosuk, Niki Sullivan elmondása szerint az énekest ott találták a sztriptíztáncos barátnőjével és egy férfival, akit előtte szedett fel. A szoba ablaka ráadásul pont egy idősek otthonára nyílt.

Amikor végzett a hármas szexszel, Richard visszavette a köntösét, és azt mondta: »Szasztok, fiúk!«, mintha mi sem történt volna, majd észrevette, mi van az utca túloldalán. »Ó, nézd azokat az időseket«, mondta, majd úgy folytatta: »Gondolod, hogy szeretnék, ha velük együtt tennénk tanúbizonyságot az Úrról?« – mesélte Sullivan.

Az orgiák mellett a kábítószer sem vetette meg, pályafutása csúcsán napi ezer dollárt is képes volt elkölteni, hogy meglegyen a kellő kokainadagja, és bár egy időre letette a szert, később újra rászokott.

A vallás mindenekfelett

Amikor Little Richard 1958-ban Ausztráliában járt, és látta a Szputnyik–1 műhold visszatérését, azt úgy értelmezte, mint Isten felszólítását arra, hogy hagyjon fel káros életvitelével, és forduljon újra a vallás felé – ám ez csak néhány éven át tartott. 1962-ben turnéra indult Nagy-Britanniába, ami nem sült el jól. Egyes estéken nem volt hajlandó mást énekelni, csak gospelt, máskor pedig erotikus sztriptízt lejtett a színpadon, teljesen figyelmen kívül hagyva a közönség kérését, akik azt szerették volna, hogy a slágereit adja elő.

Ez a kettősség egyébként karriere számtalan pontján jelen volt, és a zenélést hol abbahagyta, hol újrakezdte. A visszatérése pedig egyet jelentett azzal, hogy újra kábítószerhez nyúlt, és a szexfüggőségét sem tudta kordában tartani.

A sziklák alatt voltam, ahol már nem volt mélypont – mondta a dokumentumfilmben.

Idősebb korában a vallás és ezzel együtt újra a gospel került előtérbe. Próbálta javítani a róla kialakított képet. Az is megesett, hogy amikor épp nem volt hite, az óceánba hajította a legextravagánsabb gyűrűit. Karriere végén már úgy vélte, sikerült megmenteni a lelkét, ami elmondása szerint épp eléggé meg volt tépázva akkorra. A 2000-es években különböző műsorokba kapott meghívást, amelyekben többek között arról beszélt, hogy Elvis Presley, a Beatles és a Rolling Stones is tőle tanult. Egyszer a Sunset Marquis előtt vonult fel egy plakáttal, amelyre minden sérelmét felírta. A korábbi népszerűségét már soha nem tudta túlszárnyalni, ekkorra már csak az árnyéka volt régi önmagának.

Harnisch Kitty